

Advokat Leif Oscar Olsen:

SAMARBEID

-

TAUSHETSPLIKT

Fylkesmannen i Oslo og Viken
Sundvollen 12.november 2019

Foredragets tittel...

Fra:

«Taushetsplikt og samhandling»

Til:

«Samarbeid – Taushetsplikt»

- **Samhandling**
 - Lite rettslig regulert
 - Bør det reguleres rettslig?
- **Taushetsplikt**
 - Omfattende rettslig regulert
- **Samhandling – Taushetsplikt**
 - Samvirkende eller «motvirkende» begreper?

Hvem har en *rett til* å samarbeide med?

- **Utgangspunktet:**

- Det er en alminnelig rett for hvem som helst – også offentlige etater – å samarbeide med hvem man ønsker.
- Det kreves med andre ord ingen positiv lovhjemmel for å etablere eller å delta i et samarbeid.

- **Men taushetsplikten?**

- Utgangspunktet: Den setter ikke grenser for hvem en kan samarbeide med, men kan sette noen grenser for hvordan samarbeidet kan foregå

Den rettslige reguleringen av det boligsosiale arbeidet

- **Om rettslig regulering:**
 - «ANSVARSREGLER»
 - «PLIKTREGLER»
 - «RETTIGHETER»

Det boligsosiale området er ...

Hovedtrekk: «Ansvarsregulert»

- **Kommunehelsetjenesteloven § 3-1. Kommunens overordnede ansvar for helse- og omsorgstjenester**
«Kommunen skal sørge for at personer som oppholder seg i kommunen, tilbys nødvendige helse- og omsorgstjenester.»
- **Sosialtjenesteloven § 15 Boliger til vanskeligstilte**
«Kommunen i arbeids- og velferdsforvaltningen skal medvirke til å skaffe boliger til vanskeligstilte personer som ikke selv kan ivareta sine interesser på boligmarkedet.»

Det boligsosiale området er ...

Lite «Pliktregulert»

- **Helse og- og omsorgstjenesteloven § 3-2. Kommunens ansvar for helse- og omsorgstjenester**
«For å oppfylle ansvaret etter § 3-1 skal kommunen blant annet tilby følgende: (...)
 3. *Hjelp ved ulykker og andre akutte situasjoner, herunder:*
 - a. *Legevakt (...)*
 6. *Andre helse- og omsorgstjenester , herunder:*
 - a. *helsetjenester i hjemmet (...)*
 - b. c. *plass i institusjon, herunder sykehjem .*
- **Folkehelseloven § 7 Folkehelseiltak**
«Kommunen skal iverksette nødvendige tiltak for å møte kommunens folkehelseutfordringer, jf. § 5. Dette kan blant annet omfatte tiltak knyttet til oppvekst- og levekårsforhold som bolig, utdanning, arbeid og inntekt, fysiske og sosiale miljøer, fysisk aktivitet, ernæring, skader og ulykker, tobakksbruk og alkohol- og annen rusmiddelbruk.

Det boligsosiale området er ...

Enda mindre «Rettighetsregulert»

- **Retten til individuell plan. Bl.a. Sosialtjenesteloven § 28**

«Den som har behov for langvarige og koordinerte tjenester, har rett til å få utarbeidet individuell plan. Planen skal utformes i samarbeid med tjenestemottakeren ...»

- **Sosialtjenesteloven § 27. Midlertidig botilbud**

«Kommunen er forpliktet til å finne midlertidig botilbud for dem som ikke klarer det selv.»

Lite rettighetslovgivning - da viktig med samarbeidsregulering?

- **Strategidokumentet *Bolig for velferd* (2014 – 2020) side 25 → Viser til NOU 2011:15 *Rom for alle***

«En av suksessfaktorene i det boligsosiale arbeidet:

*Organisering og samordning:
Ha et forpliktende og formalisert samarbeid
på tvers av sektorer og forvaltningsnivåer.»*

- **Har vi en sammarbeidslovgivning som har fulgt opp dette?**

Samarbeidslovgivningen...

- ...pålegger en generell samarbeidsplikt,
 - Men lite konkret om
 - Hva
 - Hvem
 - Hvordan
 - Hvem som skal ha ansvaret
 - ...
- Unntak: Samarbeidet med brukeren!

Samarbeidslovgivningen...

Helse – og omsorgstjenesteloven

§ 3-4. *Kommunens plikt til samhandling og samarbeid*

«Kommunens ansvar etter § 3-1 første ledd innebærer plikt til å legge til rette for samhandling mellom ulike deltjenester innad i kommunen og med andre tjenesteytere der dette er nødvendig for å tilby tjenester omfattet av loven her.

Kommunen skal samarbeide med fylkeskommune, regionalt helseforetak og stat, slik at helse- og omsorgstjenesten i landet best mulig kan virke som en enhet.»

Samarbeidslovgivningen...

Helse – og omsorgstjenesteloven

- **§ 3-10. Pasienters og brukeres innflytelse og samarbeid med frivillige organisasjoner (3. ledd)**

«Helse- og omsorgstjenesten skal legge til rette for samarbeid med brukergruppenes organisasjoner og med frivillige organisasjoner som arbeider med de samme oppgaver som helse- og omsorgstjenesten.

- **§ 6-6. Samarbeid mellom kommuner**

«Departementet kan pålegge samarbeid mellom kommuner når det anses påkrevd for en forsvarlig løsning av oppgaver innen kommunenes helse- og omsorgstjeneste, herunder gi bestemmelser om hvilke oppgaver det skal samarbeides om og fordeling av utgifter.

Oppsummering om samarbeidslovgivningen:

- **Lovgivningen er ..**
 - Lite konkret
 - Lite «utfyllende» → Hva, hvem, hvordan, ansvar...
- **Men..**
 - Lovgivningen setter på den andre siden lite begrensinger
- **Grunnleggende for samarbeid:**
 - Tillitt
 - Kommunikasjon / informasjonsutveksling.

Taushetsplikten

Gerd Benneche (1979):

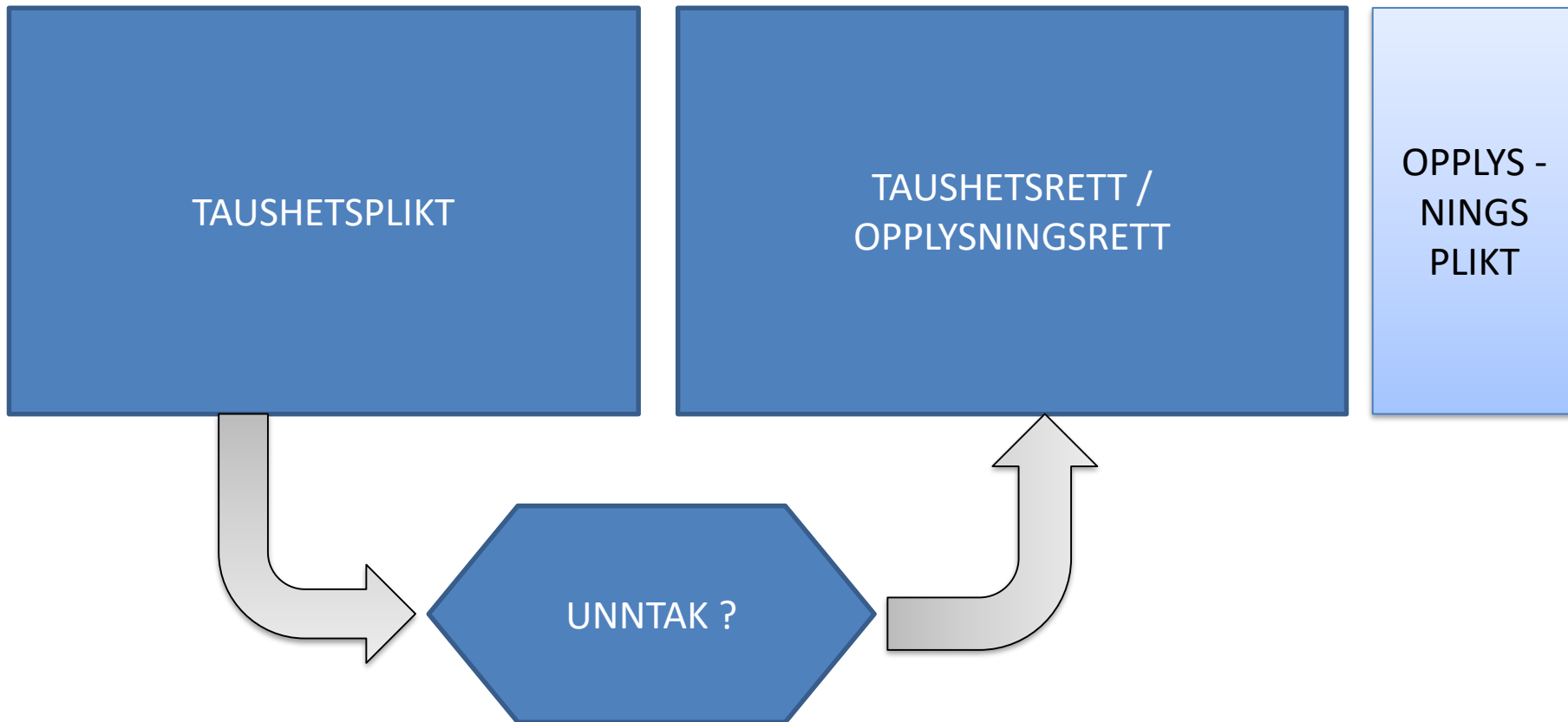
«Taushet – vern eller maktmiddel»

- Hvem er det taushetsplikten skal verne?

Taushetsplikten

- I alle tverretatlige samarbeidsrelasjoner hvor enkeltsaker behandles vil taushetsplikten kunne sette grenser for samarbeidet.
- Men *taushetsplikten* får et ufortjent stort ansvar for samarbeidsproblemer.
- **Påstand:**
Hovedårsak til samarbeidsproblemer er ikke taushetsplikten, men det at man overfor samarbeidspartnere velger å benytte seg av sin taushetsrett.

Taushetsplikten

Taushetsplikten

Eksempler på unntak fra taushetsplikten:

- **Forvaltningsloven § 13 a nr. 1**

Unntak fra taushetsplikten når «... de som har krav på taushet **samtykker**».

- **Forvaltningsloven § 13 nr. 2:**

«Taushetsplikten er **ikke til hinder for** at opplysningene brukes for å oppnå det formål de er innhentet for, bl.a. kan de brukes i forbindelse med saksforberedelse, avgjørelse, gjennomføring av avgjørelsen, oppfølging og kontroll.»

AVSLUTNING

I 2004 skrev jeg:

«De senere årene har det vært en tendens til at samarbeidsproblematikken blitt viet større oppmerksomhet også i lovgivningen. Jeg forventer at dette er en tendens som vil vedvare.»

→ Jeg tok feil!

Og videre

«Et nærliggende spørsmål er (...) hvor godt egnet retten er som styringsredskap for samarbeid: Er jussen et egnet styringsmiddel for å fremme tverretatlig samarbeid? Spørsmålet er komplisert ...»

→ Dette står jeg fortsatt ved!

AVSLUTNING

Og helt til slutt skrev jeg:

«Samlet sett er det likevel min klare mening at det innenfor eksisterende lovgivning foreligger et betydelig samarbeidspotensiale som ikke utnyttes. Det skulle derfor ikke være nødvendig å vente på en lovgivning som åpner for ytterligere samarbeid eller som pålegger samarbeid så lenge det allerede finnes "åpne landskaper" som ikke er tatt i bruk. Min uærbødige avslutningspåstand er at samarbeidets utfordringer ikke først og fremst er avhengig av ny lovgivning; - utfordringene ligger mer på det organisatoriske -, det profesjonsmessige - og det ideologiske plan.

Kanskje er spørsmål om samarbeid også et spørsmål om å ville?»

AVSLUTNING

TAKK FOR MEG

- så langt!